
Heemkundige sprokkels

Het "Komiteit der Drukkers" in Sint-Paulus Opwijk

In 1910 vraagt kardinaal en aartsbisschop Désiré Joseph Mercier aan de pastoors van het aartsbisdom Mechelen welke dagbladen er door hun parochianen gelezen worden. Op 5 januari 1911 beantwoordt pastoor August Van der Velpen (1) de brief van de kardinaal met een opsomming van de week- en dagbladen die hier gelezen worden.

De Opwijkse notabelen en de burgerij hebben nog een dertigtal abonnementen op franstalige dag- en weekbladen: 9 op *Le Bien Public* (2), 1 of 2 op *Le Soir* (3), 1 of 2 op *L'Etoile* (4), 1 op *Journal de Bruxelles* (5), 10 op *Le Patriote* (6) en 10 op *Le XX Siècle* en *Le Petit Belge*.

Bij de nederlandstalige dagbladen worden *Het Nieuws van de Dag* en *Het Handelsblad* het meest gelezen. Pastoor Van der Velpen voegt er wel aan toe: "*Het werkvolk koopt veel nog in de statie te Brussel en op de treinen Het Laatste Nieuws*" (7).

De hier meest gelezen week- en maandbladen waren *De Gazet van Opwyck* (8), *Stad en Dorp* (wekelijks 120) (9), *De Huisvriend* (een 15-tal), *De Godsdienstige Week van Vlaanderen* (10) en *Licht en Liefde* (maandblad) (11).

Enige jaren voordien was in de parochie het "Komiteit der Drukkers" opgericht met als doel het verspreiden van "goede vlaamsche gazetten", vooral in de herbergen. Zij waren er in geslaagd hier en daar "aan lagere prijs" een goede gazette te doen aanvaarden. Voorzitter van het "Komiteit der Drukkers" was burgemeester Benoit De Smedt.

In 1913 schrijft pastoor Van der Velpen dat het "Komiteit der Drukkers" veel heeft bijgedragen "*tot het verspreiden der katholieke bladen*" en dat men "*aan lagere prijzen in herbergen en bij de kleine burgerij goede gazetten (heeft) kunnen plaatsen, zoo als Den Huisvriend, Het Nieuws van den Dag, Stad en Dorp, enz.*". Bovendien werden "*50 nummers van Licht en Liefde maandelijks aan de retrettanden en aan 't werkvolk van den ijzeren weg uitgedeeld*". Blijkbaar ont-

ving men hiervoor de ondersteuning van het "hoofdkomiteit".

Op vraag van bovengenoemd "hoofdkomiteit" werd te Sint-Paulus Opwijk na de eerste wereldoorlog volgens de nieuwe standregels een nieuw "Komiteit der Drukkers" opgericht ter vervanging van en samensmelting met het oude "komiteit", dat ook "St. Pauluswerk" werd genoemd. De voorzitter was nog altijd burgemeester Benoit De Smedt. Ondervoorzitter was Louis Lindemans, schrijver en schatbewaarder Joseph Van Malderen en leden: Joseph Vereertbrugghen, brouwer Joseph De Smedt, Paul Lindemans en de onderpastroors.

Jan MEEUSSEN

-
- (1) August Van der Velpen, pastoor van Sint-Paulus Opwijk 1900-1929.
  - (2) Gents dagblad (1853-1940) van gematigde conservatief-katholieke strekking.
  - (3) Brussels dagblad waarvan het eerste nummer verscheen op 17 december 1887 met de ondertitel "Journal quotidien gratuit".
  - (4) Brussels dagblad (1850-1940) van liberale strekking.
  - (5) Brussels dagblad (1841-1926), dat in de 19^e eeuw de belangrijkste spreekbuis was van de liberaal-katholieken.
  - (6) Brussels katholiek dagblad (1884-1917), dat op het einde van de eerste wereldoorlog verscheen als "La Libre Belgique" en sedertdien deze titel behield.
  - (7) Op een briefomslag, verzonden op 6 juli 1913, schrijft pastoor Van der Velpen dat er "*30 mannen en 270 meisjes werken in de plaatselijke fabriek*" (Van Breuze) en "*370 werklieden rijden op meest naar Brussel*".
  - (8) Plaatselijk weekblad, dat verscheen van 1898 tot 1923, uitgegeven en gedrukt door Pieter Joseph Abbeloos in de Kerkstraat.
  - (9) Weekblad voor maatschappelijke werken, landbouw, geloofsverdediging en volkshuishoudkunde in het arr. Brussel.
  - (10) Nieuwsblad voor stad en dorp (1865 e.v.)
  - (11) Geïllustreerd maandblad van het Werk der Geloofsverdediging, Antwerpen.
-